

20.5.2024

Siilinjärven kunta
Ympäristönsuojelu
ymparistonsuojelu@siilinjarvi.fi

Mielipide Siilinjärven pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien luonnoksista

Siilinjärven kunnassa on valmisteilla pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivittäminen Harjamäki-Käärmelahden ja Kärängänmäen pohjavesialueiden osalta. Siilinjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomainen varaa kunnan alueella pohjavesialueilla toimiville maa-ainesten ottajille mahdollisuuden ilmaista mielipiteensä suojelusuunnitelmien luonnoksista 28.5.2024 mennessä.

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelman yleisen osan mukaan

Pohjavesialueiden luonnontilaisilla alueilla ei tule sallia uusia tai merkittävästi laajentuvia ottamisalueita ilman kaavallista tarkastelua. Ottamisen jatkaminen vanhoilla ja/tai jälkihoidetuilla ottamisalueilla tulee arvioida tapauskohtaisesti. Pohjavedenottamoiden lähisuoja-alueilla ei tule sallia maa-ainesten ottoa eikä murskaustoimintaa. Käsiteltäessä uusia maa-ainelupia, tulee lupaprosessissa huomioida laadintavaiheessa harjualuetta koskeva kaava ja sen taustaselvitykset.

Rudus Oy:n mielipide

Suojelusuunnitelmissa ei tule liian yksiselitteisesti kieltää uusia tai laajentuvia ottamisalueita pohjavesialueilla. Lupien myöntämisessä tulee aina käyttää tapauskohtaista harkintaa. Jos hanke voi aiheuttaa vaaraa pohjavedelle, sille on haettava vesilain mukainen lupa.

Ympäristöministeriön julkaisu 2023:30 Maa-ainesten ottaminen, Opas ainesten kestävään käyttöön, linjaa asiasta seuraavasti:

Maa-ainelain 3 §:n mukaan maa-aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Lupa edellytetään silloin, kun maa-ainesten ottamisen pohjavesivaikutukset ovat mahdollisia, vaikka niiden todennäköisyys olisikin verrattain vähäinen. Lupa voidaan tarvita esimerkiksi silloin, kun suunniteltu maa-ainesten ottaminen kohdistuu pohjaveden pinnan alapuolelle, pohjavedenottamon suoja-alueelle tai laaja-alaisesti pohjavesialueelle.

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat eivät ole sitovia, mutta niillä on vahva ohjaava vaikutus myös vesilain mukaisten lupien myöntämisessä. Vesilain mukaisen luvan tarkoitus sekä tapauskohtainen harkinta on vaarassa vesittyä, jos yhtenä perusteluna vesilain mukaisen luvan lupaharkinnassa käytetään pohjavesialueiden suojelusuunnitelman yleistäviä suosituksia.

Myös vesilain mukaisen luvan tarpeen arvioinnissa tulisi käyttää tapauskohtaista harkintaa, eikä lupaa tulisi vaatia automaationa tärkeillä pohjavesialueilla sijaitseville hankkeille. Mikäli lupaa esimerkiksi haetaan olemassa olevalle ottamisalueelle siten, ettei alue merkittävästi laajene nykyisestä, tai lupaa haetaan uudelle tai laajenevalle ottamisalueelle, joka sijaitsee kaavassa maa-ainesten ottoon soveltuvalla alueella ja tarvittavat selvitykset on tehty kaavan laadinnan yhteydessä, ei vesilain mukaista lupaa tulisi ilman erityistä syytä vaatia.

Harjamäki-Käärmelahden pohjavesialueella on voimassa Siilinjärvi-Maaninka harjualueen yleiskaava, johon on merkitty kaavan laatimisen aikaan olemassa olleet maa-ainesten ottamisalueet sekä maa-ainesten ottamiseen soveltuvat alueet. Rudus Oy pitää tärkeänä em. kaavaan merkittyjen alueiden huomioimista alueen maa-ainesten ottamislupien käsittelyssä.

Kärängämäen pohjavesialueella ei ole voimassa olevaa oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelman yleisen osan kirjaus kaavallisesta tarkastelusta liittyen pohjavesialueiden luonnontilaisille alueille sijoittuviin uusiin tai merkittävästi laajentuviin maa-ainesten ottamisalueisiin on Kärängämäen pohjavesialueella ongelmallinen ja sitä tulisi selkeyttää. Rudus Oy pitää kohtuuttomana, että maa-ainesten ottamisalueiden sijoittaminen vaatisi automaattisesti EO-merkinnän tai vastaavan alueella voimassa olevaan kaavaan.

Yleisesti ottaen Rudus Oy:n näkemyksen mukaan kaavallinen tarkastelu tulee huomioitua maa-ainesten ottamiseen liittyvissä lupaprosesseissa tälläkin hetkellä. Maa-aineslupien käsittelyssä on maa-aineslain mukaan tehtävä aina kaavallista tarkastelua. Maa-aineslain 4 § 2 momentin mukaan *alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.*

Rudus Oy haluaa tuoda myös esille, että olemassa olevien ottamisalueiden mahdollisimman tehokas hyödyntäminen pienentää uusien alueiden avaamisen tarvetta. Erityisesti vanhojen ottamisalueiden uudelleen luvittaminen sekä pohjavesille haittaa aiheuttamaton ottamisalueiden laajentaminen tulisi olla jatkossakin mahdollista myös luokitelluilla pohjavesialueilla.

Mikko Soininen

Tuotepäällikkö
Rudus Oy

